

# Štoreški ŽELEZAR



LETO XXIII.

1984

JANUAR

Št. 1

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

## Priprave na programsko volilno konferenco sindikata Železarne Štore

Meseca december 1983 in januar 1984 sta izredno aktivna meseca glede priprav in izvedbe občnih zborov v osnovnih organizacijah sindikata TOZD in delovnih skupnosti. Ključek teh aktivnosti pa bo programsko volilna konferenca OO ZS, ki bo 25. januarja 1984 v Domu železarjev na Teharju.

Priprave potekajo že od meseca decembra lanskega leta, ko so bile strokovne službe zadolžene, da do začetka meseca januarja tega leta podajo poročila o vseh dejavnostih, ki so vezane na poslovanje v delovni organizaciji, družbenem standardu in drugo. Ta poročila, v katerih je podano sedanje stanje, problematika in bodoče naloge, so tudi osnovno gradivo, ki smo ga posredovali prek delegatov konferenca OO ZS v razpravo osnovnim organizacijam sindikata TOZD in delovnih skupnosti. Sestavni del gradiva je tudi poročilo Izvršnega odbora in komisij pri Konferenci OO ZS Železarne Štore za preteklo obdobje. Seveda pa je v gradivu tudi osnutek programske usmeritve za naslednje obdobje.

Zaželeno je, da se razprave o predloženem gradivu vodijo v čim širšem krogu, zato predlagamo, da se izkoristijo tudi drugi sestanki, ki bodo potekali v delovnih sredinah in se pripravijo dodatni predlogi, katere bodo delegati prenesli na konferenco. Vsi izvršni odbori OO ZS so dolžni razpravljati o gradivu in pripraviti svoje ocene do gradiva oz. nalog, ki nas čakajo v tem letu. Jasno je, da se mora v razpravah izpostaviti vprašanje ali smo kot konferenca oz. njeni organi na eni strani oz. kot osnovna organizacija TOZD/DS na drugi strani naredili tisto kar smo si zastavili kot nalogo v preteklem obdobju.

Največji poudarek pri pripravah dajemo na izhodišča in predloge za nadaljnje delo v sindikatu. Dejstvo je, da se naša družba nahaja v izredno zahtevnem gospodarskem položaju kar je pogojeno s svetovno gospodarsko in politično krizo, zato je izrednega pomena, da vsi člani našega kolektiva aktivno sodelujejo v vseh družbenih dogajanjih, katerih skupni cilj je, uspešno poslovanje in ohranjanje oz. izboljševanje osebne in družbenega standarda.

Florjan Potrata

## DELOVNA ORGANIZACIJA KOVINOTEHNA IN ŽELEZARNA ŠTORE STA PODPISALI SAMOUPRAVNI SPORAZUM

V četrtek, 21. 12. 1983, so se v Domu železarjev zbrali predstavniki DO Kovinotehne in Železarne Štore pri podpisu Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za povečanje jeklarskih kapacitet v Železarni Štore.

Ob tem pomembnem dogodku je tov. Burnik Dušan, predsednik KPO Železarne Štore, poudaril pomen in pridobitve za obe delovni organizaciji. S sredstvi, ki jih bo vložila DO Kovinotehna, bomo krili del stroškov za izgradnjo prve faze projekta »povečanje kapacitet proizvodnje jekla«, ki zajema ponovno metalurgijo s kontilivom ter dodatno opremo. Nosilec te investicije, TOZD jeklarna, se obvezuje uporabljati pri proizvodnji jekla najsodobnejše tehnološke postopke z zagotovitvijo kvalitetnih končnih proizvodov. Do sklenitve združenih sredstev je prišlo zaradi potrebe po povečanju obstoječih jeklarskih kapacitet in proizvodnje kvalitetnih jekel, s posebnim poudarkom na vse vrste jekel za kovaško industrijo, za 50.000 ton. Namen je tudi zagotoviti trajno oskrbovanje sovlagateljev s kvalitetnim jeklom v količinah, opredeljenih v odvisnosti od deleža vloženih sredstev.

O pomenu združevanja sredstev je spregovoril tudi predsednik kolektivnega poslovodnega odbora DO Kovinotehne tov. Aleš Ilc, ki je med drugimi poudaril širši družbeno politični pomen takšne oblike sodelovanja.

Samoupravni sporazum so podpisali: predsednik KPO DO Kovinotehne tov. Aleš Ilc, vodja TOZD veleprodaje tov. Zupanc Albin ter predsednik in podpredsednik KPO DO Železarne Štore tov. Burnik Dušan in tov. Senčič Srečko.

AT

## 125.000 ton jekla pred rokom

Delavci temeljne organizacije Jeklarna v Železarni Štore so letošnji plan proizvodnje jekla izpolnili že 23. decembra 1983.

Kljub izrednim težavam, ki so jih spremljale skozi vse leto, kot je pomanjkanje surovin, redukcije električnega toka, okvar na napravah in pomankanju delovne sile, so s prizadevnostjo vseh zaposlenih uspeli izdelati 125.000 ton jekla.

125.000 tona jekla so izdelali in odlili na delovni izmeni Diaci, Maček in Ferenčak. Vsi se še naprej prizadevajo ta plan do konca leta še znatno preseči. Dosežen uspeh je izredno vspodbuden za štart v leto 1984, ko načrtujejo proizvodnjo v višini 126.500 ton in pričetek del na prvi fazi rekonstrukcije jeklarne za povečanje kapacitet proizvodnje jekla.

Čestitamo



## Portret sodelavca

**VLASAK MIRKO**

tudi v Železarskih  
Štorah bo šlo ...

**KO SMO V ŠTORAH IZDELALI PREDLOG NOVE ORGANIZACIJE, SMO PRIŠLI DO SPOZNANJA, DA ZA REALIZACIJO ZAHTEVNE NALOGE NE BOMO SAMI DOVOLJ, ZATO SMO ISKALI ZUNANJO POMOČ. IZBRALI SMO »ZAVOD ZA PRODUKTIVNOST« IZ LJUBLJANE, IN TO IZ RAZLOGA, KER NAM JE TA USTANOVA ŽE PRED LETI USPEŠNO POMAGALA USTVARITI PROJEKT »STATISTIČNE METODE KONTROLE KAKOVOSTI«. ZATO JE PRIŠLO DO PODPISA POGODBE MED ZAVODOM IN ŽELEZARNO O STROKOVNI POMOČI ZA NASLEDNJE NALOGE:**

– metodološka konsolidacija pripravljanih procesov (razvoj, konstrukcija in tehnologija),

– organizacija efikasnega upravljanja s poslovnim sistemom in uvedba sistemov projektnega dela,

– organizacijske in posebne konsolidacije Tovarne traktorjev.

PRI PRVIH DVEH NAVEDENIH NALOGAH OPRAVLJA SVETOVALNO VLOGO TOVARIŠ VLASAK MIRKO, PRI TRETJI NALOGI PA TOVARIŠ ŠTRUMBELJ METOD. DA BI ČLANI KOLEKTIVA ŽELEZARNE STORE SPOZNALI TOVARIŠA VLASAKA IN NJEGOVO DELO, NJEGOVE OCENE IN MNENJA O AKTIVNOSTI PROJEKTHNIH TEAMOV, SKUŠAMO POSREDOVATI TA SPOZNANJA S POMOČJO RAZGOVORA, KI GA JE ZA »ŠTORSKI ŽELEZAR« OPRAVIL SODELAVEC TOVARNIŠKEGA GLASILA.

**ŽELEZAR: NI LAHKA STVAR LOTITI SE TAKO OBŠIRNEGA DELA, PA NAS ZANIMA, KAKO STE KOT STROKOVNJAK SPREJELI NALOGO ZA REORGANIZACIJO NAŠE DO?**

**MIRKO VLASAK:** Železarna Store zame ni bila čista »tera incognita«, saj sem pred kakšnim desetletjem že sodeloval z nekaterimi vašimi strokovnjaki pri uvajanju »statistične metode kontrole kakovosti«. Že tedaj sem se srečal z dr. Šturbejem, ing. Knezom, ing. Senčičem, ing. Selčanom in mnogimi drugimi, pa tudi kasneje sem v funkciji pomočnika direktorja zavoda večkrat kontaktiral s predstavniki Železarne Store.

Vedel sem torej, da je Železarna Store velik in zahteven poslovni sistem in da svetovalcu – konzultantu, ki bo hotel v njem dobro delati, ne bo lahko. Hrabrile so me izkušnje, ki sem jih nabral v precej »velikanih« jugoslovanske industrije, kot so Crvena zastava, Min v Nišu, Soko v Mostarju, FAP v Priboju, Famos in Pretis v Sarajevu, Metalni, itd. Tako sem bil (in to sem še zmeraj) prepričan, da bo tudi tukaj v železarskih Štorah »šlo«.

Na začetku so bili sicer manjši problemi, saj je bilo zaradi propadlega referenduma potrebno spremeniti vsebino dela; vendar smo skupno s KPO Železarne Store in organizacijsko funkcijo kaj kmalu preoblikovali vsebino in pristop ter pričeli delati. Začetek je bil kot vsak začetek: spoznavanje ljudi, spraševanje, opazovanje ali kot bi rekli športniki »tipavanje« in »segrevanje«, nato pa priprava prve »baterije« predlogov, organizacijskih predpisov in konceptijskih rešitev.

**ŽELEZAR: KAKŠNI SO BILI VAŠI PRVI VTISI TEDANJEGA STANJA IN PRVI PRISTOP K REŠEVANJU?**

**MIRKO VLASAK:** Po vtisih sprašujete? Kot profesionalca in že kar nekakšen veteran v konzultantstvu se vtisov branim in otepam, čeprav se jim kot človek ne morem v celoti izogniti. Preveč so namreč varljivi in preveč spremenljivi, da bi jih bilo mogoče uporabiti za kakršnekoli temelje ali izhodišča.

Raje sem se omejil na informacije, na opazovanja, analize in kombinacije stanj, kot sem jih lahko videl, ter to primerjal s stanji v naših OZD in stanji ali rešitvami, kakršne uporabljajo v razvitem svetu.

Pri tem se je izoblikovala približno takšna slika: Železarna Store je na mnogih področjih v »špicu« jugoslovanske industrije, na nekaterih pa precej zaostaja. Posebej so izstopili problemi povezanosti funkcij, sinhronega delovanja poslovnega sistema, ortodoksnosti nekaterih organizacijskih rešitev in še kaj.

Osebnostem težko dojel razloge za tako veliko število TOZD, frapantno pa je bilo tudi število DSSS, saj to pomeni, da je potrebno izdelati 100 bilanc letno namesto recimo 20, razporediti iste podatke na 20 namesto na 5 mest, itd.

O ostalem, posebej še o neposrednem delu in sodelovanju z ljudmi, lahko rečem le najlepše. Kultura komuniciranja, kooperativnost in profesionalno znanje so bili in so še zmeraj na nivoju, ki si ga lahko zunanji sodelavec samo želi.

**ŽELEZAR: KAKO JE POTEKALO DELO V PRVIH ŠESTIH MESECIH? V KAKŠNI FAZI JE ZDAJ ŠTUDIJA REORGANIZACIJE?**

**MIRKO VLASAK:** Del odgovora je zajet že v prvem vprašanju, drugi del pa bom zaradi izredne obsežnosti le težko sprejemljivo kratko oblikoval:

Menim, da se je naredilo precej. Na programu je več mesecev (brez plačila ali kakšne druge nagrade) delalo med 120 do 150 strokovnjakov Železarne Store. Analizirana so bila vsa področja poslovnega sistema, pregledane slabosti in ocenjene možnosti. Delalo se je v 9 programskih, projektnem in centralnem teamu.

Na skupno 60 sestankih s povprečno udeležbo 12 ljudi se je izoblikovalo nad 500 projektov, ki bodo predstavljali ogrodje konsolidiranja Železarne Store v 1984. in še daleč v 1985. letu.

Ljudje – strokovnjaki so osvojili teamsko delo kot prakso, realnost kot izhodišče in postavljanje ciljev kot smer dela. V veliki meri so bili odpravljeni tudi zaviralni elementi, kot so nerazumevanje, nezaupanje, dvomi, neupoštevanje in podobno.

Težko bi bilo opisati ali naštet vse, kar se je naredilo in pripravilo na 9 področjih dela, to je na 107. in 113. panogi, v traktorjih, dejavnostih skupnega pomena, komercialni, finančni, organizacijski, razvoju in kadrovskem kompleksu.

Ta gradiva bodo predstavljala sestavni del letnega gospodarskega načrta, kakor tudi osnovo in razprave na DPO, tako da se bo mnogo ljudi lahko v potankosti seznanilo z njimi. Spremenjena v načrtu dela pa bodo predstavljala naloge in obveze za vse strukture Železarne Store.

Ker posebej omenjate organizacijo, še nekaj o njej. Zelo pogosto si pod pojmom organizacija predstavljamo nekakšne sheme s pod in nadredjem ter »okenci«, ki predstavljajo delovna mesta, pa še nazive, grupe in točke. Pojem organizacije je seveda mnogo širši. V njej morajo biti prvenstveno zajeti: vsebina dela, način dela, tehnike dela, informatika, komunikacije, racionalnost in smiselnost. V kolikor ti pojmi v nekem sistemu nimajo primerne kvalitete, tudi delitev ali združevanje, stopnjevanje in opredeljevanje niso učinkoviti.

V dosedanjem delu smo formalne oblike organiziranosti puščali ob strani ter se usmerjali na vsebinski del, saj menimo, da je le-ta baza za obliko.

### ŽELEZAR: UGOTOVITVE?

**MIRKO VLASAK:** Ugotovitve, posebej pa ocene, so plod skupnega dela strokovnjakov, ki so sodelovali v projektnih teamih. Z moje strani jih lahko dokaj hitro strnem v naslednje:

– Železarna Store je na organizacijskem kompleksu naredila že do sedaj mnogo, vendar je imela težave z ažuriranjem stanja glede na potrebe.

– Železarna Store ima kadrovskega potencial, ki lahko reši in realizira večino nalog ali problemov, le da ta aparat ni sinhroniziran in usmerjen k skupnim ciljem.

– Ljudje v Železarni Store so dokaj naklonjeni spreminjanju stanja in spremembam, dokler so le-te namenjene sosedom; postanejo pa zelo previdni, kadar so v nje zajeti sami.

– Možnosti ekonomiziranja poslovnih procesov in intenziviranja delovnih potencialov so izredno velike, manjka pa morda zaupanja v lastne sposobnosti (ki so prisotne) in pa motivacije za zunanje napore.

– Sorazmerno precej energije se porabi za regulacije v lastnem sistemu, tako da je »fronta navzven« zaradi tega usklajena.

Reči moram, da to ni pojav le v Železarni Store, temveč že kar splošno jugoslovanski in da ga imamo prav tako namen spremeniti.

### ŽELEZAR: KAKO NAPREJ?

**MIRKO VLASAK:** Kako naprej? To vprašanje je menda potrebno razčleniti, saj je ta »naprej« odvisen od mnogih činiteljev – političnih, ekonomskih, zunanjih, notranjih in podobno. Osebnost menim, da se je najpametneje držati pregovorov: »Uzdaj se use i u svoje kljuse«, ter koncentrirati pozornost in delo na tiste vrednosti, ki imajo trojni značaj in ki niso podvržene modnim muham, priložnostnim tolmačenjem in podobnemu.

V mislih imam vrednosti, kot jih zagotavljajo:

– lastno raziskovalno in razvojno delo ter zaključki in usmeritve, ki iz njega izhajajo;

– delo na piljenju tehnologije iz katerega mora izhajati:

– več izdelkov,

– boljši izdelki,

– ceneje proizvedeni izdelki;

– delo na redukciji vseh nepotrebnih stroškov in neprimernih vlaganj;

– delo na večanju znanja in sposobnosti ljudi – delavcev;

– delo na zadovoljevanju pričakovanih ljudi, zaposlenih v Železarni Store.

Trdno sem namreč prepričan, da je prav v času, v kakršnem živimo, mnogo odvisno od nas samih in od našega dela. In da bomo morali predolgo čakati, če bomo čakali, na rešitve in navodila od »zunaj« ali od »zgoraj«. Menim, da je mnogo pametneje iskati in najti rešitve na lastnem področju, kot pa tarnati nad slabimi rešitvami, težavami ali problemi, na katere lahko zelo posredno in minimalno vplivamo.

Za nas je pomembno le to, da se z vrednostmi, ki sem jih našel, in na njihovi osnovi obdržimo v »špicu«, pa čeprav bo ta »špica« zaradi širših razmer in pogojev nižja, kot je potrebno.

### ŽELEZAR: ALI BO MOGOČE VSE VAŠE UGOTOVITVE URESNIČITI?

**MIRKO VLASAK:** Vprašanje je potrebno popraviti, saj bomo morali uresničevati programe in projekte, ki so jih ugotovili in sistemizirali vaši strokovnjaki. Moje delo pri tem se omejuje na oblikovanje »izziva«, ki je pomagal sprožiti njihovo kreativno razmišljanje. Uresničevanje je v bistvu predzadnja faza nekega delovanja. Pred njo so:

– analiza in ugotavljanje,

– iskanje in zbiranje,

– načrtovanje,

od katerih je prva že opravljena, druga tik pred zaključkom, tretja pa se bo pričela že v januarju 1984. Kaj in koliko od pripravljene se bo uresničilo v 1984, je težko reči; vse prav gotovo ne, saj so v programu tudi zelo zahtevne in dolgotrajne naloge. Prepričan pa sem, da se da mnogo in da se bo tudi precej stvari realiziralo. Sam bom prav gotovo storil vse, da bi se čim več projektov čim bolj kakovostno uresničilo. Garancija za to predstavljajo tudi neposredni sodelavci, ki so se z veliko vnmemo in požrtvovalnostjo, čeprav pod težkimi pogoji, vključili v delo. Pri tem mislim prvenstveno na team »enega človeka«, v katerem je tov. Štraus, ki mora že sedaj v sebi združevati delo in funkcije za tri ljudi.

Za zaključek pa bi rad, čeprav malo pozno, zaželel vsem delavcem Železarne Store mnogo osebne sreče, zadovoljstva in delovne uspešnosti v letu 1984.

## DELAVCI NA ZAČASNEM DELU V VALJARNI TRIPOLI SO SE VRNILI

Skupaj 33 delavcev iz Železarne Store, v večini pa iz TOZD valjarne II so opravili svojo dolžnost več kot je bilo od njih za pričakovati. Na osnovi pogodbe med Železarno Store in Smeltom je bilo potrebno v času enega leta izvaljati 52.000 ton, ker bi sicer količina pod pogodbeno količino bila penalizirana. Izvaljanega je bilo v tem času 57.493 ton, kar je za 10,6 % več od pogodbene količine. Naši delavci so ob tem, da je bilo veliko objektivnih zastojev, kar bi preračunano v količino znašalo še dodatno 16.227 ton dokazali, da smo dobro organizirani, da so posamezniki strokovno na visokem nivoju in ob dobri motivaciji je bilo tako moč pričakovati uspešen zaključek dela. Seveda ob seštevanju rezultatov pa tudi tisti, ki smo že sicer navajeni uspehov naših delavcev, moramo priznati, da je uspeh več kot pričakovan zato lahko vsem brez prikrivanja čestitamo za tako dosežene uspehe.

Ob delovnih uspehih so naši delavci navezali z delavci delovne organizacije STEEL PLANT prijateljske stike in dobre medsebojne odnose. Dokaz temu je, da so se razšli kot prijatelji, vodstvo STEEL PLANTA pa je naše delavce še posebej nagradilo z vrednimi predmeti in denarnimi nagradami. Gesto, da so

bili naši delavci nagrajeni v Libiji še toliko bolj cenimo, ker so to le redki primeri ob sodelovanju jugoslovanskih organizacij združenega dela v tretjem svetu.

Ob zaključku dela te skupine se žal tudi zaključuje pogodba, ki je bila sklenjena med Železarno Store in Inženeringom SMELT Ljubljana za leto dni in katero vsled spremembe ponujenih pogojev firme SMELT, ki so za Železarno Store nespremenljivi, pogodbe ne bomo podaljšali.

Z ozirom na v zadnjem času ugotovljen velik interes naših delavcev za organizirano delo v tujini iščemo v železarni možnost nadaljevanja takšnih del v drugih državah. Na tem področju je napravljenega že več tako, da se že pogovarjamo z nekaterimi inozemskimi firmami o določenem delu, s katerimi bi skupno nastopali kot sopartnerji v tretjem svetu.

Torej za tiste, ki izpolnjujemo dogovore in za tiste, ki jim je delo oplemenitenjeno z znanjem vsakodnevnih dogodkov, očitno tudi v prihodnje ne bo manjkalo dela in dobrih zaslužkov ob sodelovanju pri svetovni menjavi dela.

Vodja TOZD valjarne II:  
Ferdo ing. Haler

## Sklepi 22. seje Izvršnega odbora

V torek, 13. 12. 1983, je bila XXII. redna seja izvršnega odbora pri konferenci OO ZS Železarne Store. Osrednja točka dnevnega reda je bila usmerjena pripravam za razprave in sprejem našega Gospodarskega načrta za leto 1984.

Na osnovi posredovane informacije vodje Delovne skupnosti za ekonomiko in organizacijo je izvršni odbor ugotovil, da so posamezne sredine posredovale podatke, ki se razhajajo od dogovorjenih usmeritev in ki niso v skladu z resolucijskimi stališči, v okviru katerih naj bi bil naš Gospodarski načrt za leto 1984 sestavljen. Nesprejemljivo je namreč dejstvo, da je po podatkih planirano povečanje zaposlovanja za 4,25 % ob zmanjšani planirani proizvodnji, kar vsekakor vpliva na zelo nizko produktivnost, medtem ko resolucija predvideva, naj bi industrijsko proizvodnjo povečali za 2 % na osnovi povečanja produktivnosti dela. To pa bomo dosegli ob 0,7 % stopnji zaposlovanja ter porastu produktivnosti za 0,8 %.

Izvršni odbor je ugotovil, da nam planirana nižja proizvodnja, ob zmanjšanju produktivnosti, ne bo omogočala zaustaviti padca realnega osebnega dohodka; prav tako pa ni usmerjena v uresničitev tistih ciljev, ki smo si jih zastavili, in sicer, naj bi bil naš Gospodarski načrt dejansko naš stabilizacijski načrt in naravnano tako, da bo preprečil padanje realnega osebnega dohodka, seveda ob povečani proizvodnji.

**V zvezi s tem je izvršni odbor sprejel naslednja stališča oziroma sklepe:**

– Izvršni odbor vztraja na predhodno sprejetih stališčih in sklepih, in sicer, da mora biti naš Gospodarski načrt za leto 1984 dejansko naš stabilizacijski program, naravnano tako, da realni osebni dohodek ne bo več padal, s poudarkom na povečanju proizvodnje ob eventualnem porastu zaposlovanja v okviru resolucije.

– Izvršni odbor je kritično ocenil delo nosilcev planiranja v posameznih sredinah, kjer se pojavljajo odstopanja od sprejetih izhodišč (rast zaposlovanja ob manjši proizvodnji, večji stroški, itd.). Zahtevano je bilo, da se nemudoma pristopi k usklajevanju posameznih kazalcev v skladu s sprejetimi izhodišči v tistih sredinah, kjer to ni bilo upoštevano.

– Izvršni odbor je ugotovil, da Gospodarskega načrta za leto 1984 zaradi navedenih odstopanj ne bo možno sprejeti v letošnjem letu, tako kot je bilo planirano, vendar je zahteval od nosilcev planiranja in strokovnih služb, da vse sile usmerijo v to, da bo Gospodarski načrt za leto 1984 posredovan pravočasno v razpravo in sprejem, najkasneje do konca meseca januarja prihodnjega leta.

V nadaljevanju je izvršni odbor predlagal, da se v Gospodarskem načrtu za leto 1984 predvidijo oz. planirajo sredstva v višini 3.000.000 din, ki bodo služila kot osnova za pričetek delovanja blagajne vzajemne pomoči.

Izvršni odbor se je nadalje seznanil z ugotovitvami, ki jih je podal team za pripravo sprememb SaS o skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka, sredstev za OD in sklada skupne porabe.

Predlagano je bilo, da je potrebno z delom nadaljevati in čimprej izpeljati postopek usklajevanja pripomb in predlogov iz posameznih sredin ter izpeljati naslednjo fazo razprave. Team z ugotovitvami seznanil delavski svet delovne organizacije, kjer je potrebno sprejeti sklep o spremembi rokovnika izvedbe postopka sprejemanja tega samoupravnega akta.

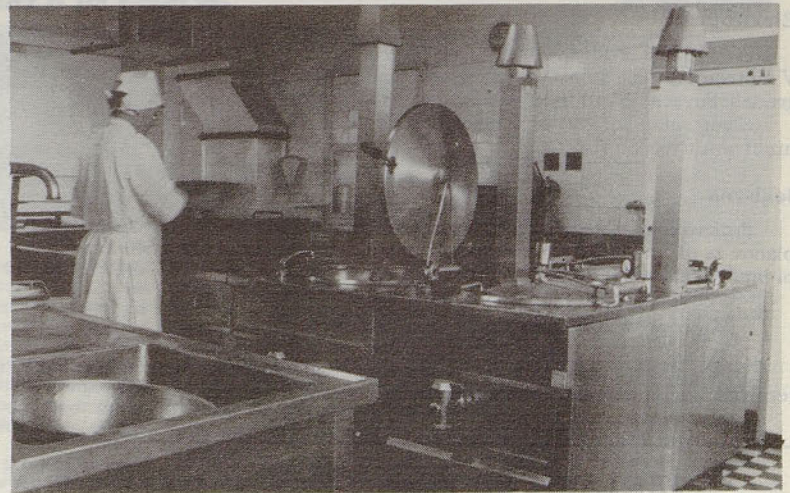
Izvršni odbor je sprejel sklep, da se ustanovna konferenca sindikata na nivoju delovne organizacije opravi 25. januarja prihodnje leto. V zvezi s tem so bile razdeljene zadolžitve posameznim

članom izvršnega odbora, kateri naj pripravijo določeno gradivo in poročila za ustanovno konferenco.

Izvršni odbor je tudi ugotovil, da izobraževanje delegatov poteka v skladu

s programom, da pa že potekajo priprave za organizacijo seminarja za predsednike osnovnih organizacij sindikata TOZD in delovnih skupnosti.

Motoh



Delo v kuhinji (foto Arzenšek)

## DIT-ov debatni večer

Po daljšem času smo se člani Društva inženjerjev in tehnikov spet zbrali. Za spremembo je poskrbelo že samo okolje, saj smo se preselili iz tradicionalnih prostorov pri Mlinarjevem Janezu, ki so v teh dneh zasedeni, v učilnico jeklovleka. Za temo večera smo si izbrali razvoj Železarne Store z vidika perspektive panoge v Jugoslaviji in v svetu.

Mislím, da nikomur ob približno petindvajsetih udeležencev ni bilo žal dobrih dveh ur, ki smo jih prebili ob zelo široki razpravi. Zelo obširna uvodna izhodišča s številnimi podatki in gledanji z različnih zornih kotov, je podal predsednik kolektivnega poslovodnega odbora, dipl. ing. Burnik Dušan. Stališča so jasna in odločno opredeljena. Edina alternativa je, da si s prizadevnim in uspešnim delom ustvarjamo in ustvarimo pogoje za nepretrgan razvoj naše dejavnosti praktično na vseh področjih, če bomo hoteli tudi v prihodnosti slediti vedno višjim zahtevam oziroma vedno bolj uveljavljenemu načelu: »Ne le več in dobro, ampak predvsem novo in drugače«. Kar je treba posebej poudariti, je dejstvo, da dajemo v vseh naših razvojnih programih in projektih veliko vlogo opremljenosti proizvajalcev, tehničnim in tehnološkim rešitvam lastnih strokovnih delavcev, posebej pa še vedno bolj predvsem ustreznim kadrom.

V razpravi, v kateri je sodelovala polovica vseh prisotnih, smo načeli številna vprašanja: usmerjenost in koordiniranost razvojnih programov Železarne Store in tudi širše, usmerjenost in uporaba informatike ter enotnejša uporaba računalniške tehnike, problemi financiranja razvojnih programov, predvsem z vidika možnosti ustvarjanja potrebnih lastnih sredstev, seveda ob ustrejni politiki osebnih dohodkov, ki morajo stimulirati tako delavce v neposredni proizvodnji kot tudi kreativne delavce.

Pomembna so bila načeta vprašanja v zvezi s prestrukturiranjem gospodarstva, posebej še v celjski regiji ter smeri iskanja novih rešitev, kjer se v Štorah že lahko pohvalimo z nekaterimi uspehi. Opiranje na domačo opremo prina-

ša dodatne težave, čeprav to le-tej pomeni priložnost za lasten razvoj. Največkrat so subjektivni faktorji krivi, da stvari ne tečejo, kot bi morale. Odnosu do dela, do tehnološke discipline, smo posvetili precej pozornosti v zvezi s kadri. Posebno vprašanje je odnos do doseganja ustreznega nivoja kvalitete pri svojem delu. Aktualna so vprašanja v zvezi s finančno disciplino itd.

Daljš, ko je razprava trajala, bolj na široko smo se lotevali vprašanj, ki se porajajo ob naših načrtih in ob našem delu. Zato smo morali razgovor zaradi časovnih razlogov skoraj nasilno prekiniti. Ker je bila že prilika, smo si ogledali še proizvodnjo novega jeklovleka in se na licu mesta lahko prepričali o številnih težavah, s katerimi se jeklovek spopada predvsem zaradi neposlovnosti in nekvalitetnega dela domačih proizvajalcev: Klime v Celju, Gostola iz Nove Gorice, Metalprima iz Maribora itd. Seveda so s tem v zvezi zastoj v proizvodnji, popravila, čakanja in stroški.

Perspektive so jasne. Ob kar največji angažiranosti lastnih strokovnih kadrov moramo čimbolj izkoristiti domače znanje ter poskrbeti za uspešnejše sodelovanje z domačimi proizvajalci in za manj podrejeno vlogo pri tujih dobaviteljih.

MAROLT Boris, dipl. ing. str.



Kaj bi rad? Napišite mi voščilo za višji OD v letu 1984

# Kako smo delali?

V skupni proizvodnji smo operativni plan v mesecu novembru presegli za 1 %. TOZD tovarna traktorjev je proizvedel 403 traktorje in dosegel indeks 124,0 %.

## Elektroplavž

Proizvodnja grodlja je nad planom za 113 ton ali dosežena z indeksom 102,6. V mesecu poročila so proizvajali specialni grodelj za nodulacijo in sivi specialni grodelj. Povečanje proizvodnje je prinesla ravno proizvodnja sivega grodlja.

Glede zalag surovin in ostalega materiala je stanje zalag izredno kritično, predvsem uvožene rude.

## Jeklarna

Proizvodnja odličnega jekla je dosežena v višini 10.861 ton in je nad operativnim planom za 61 ton ali 0,6 %. Proizvodnja bi lahko bila večja za okoli 540 ton, če ne bi imeli nekaj večjih okvar na EOP II, in sicer:

- preboj napetosti na ročici II. elektrode,
- okvara hladilnega sistema jakotičnih kablov,
- varjenje kolena odpraševalne naprave.

Težave imajo s preveliko dobavo starega železa ter pomanjkanjem nekaterih ferolegur in ognjeodpornih materialov.

## JEKLARJI SO PLAN ZA LETO 1983 PRESEGLI ZA 1.250 TON

### Valjarna I

Skupna proizvodnja valjanih izdelkov v mesecu novembru znaša 2.195 ton, od tega 1.904 tone blagovne proizvodnje in 291 ton za predelavo. Proizvodnja je bila nižja od OP za 165 ton ali za 7 %. Vzrok za nedoseganje planirane količine je v težavah na koračni peči CER – Cačak.

### Valjarna II

TOZD valjarna II je v mesecu novembru proizvedla 7.941 ton valjanih profilov, kar je v primerjavi z operativnim planom več za 3,1 %.

### Jeklovlek

Za mesec november je bila z operativnim planom predvidena količina hladno predelanih profilov 1.070 ton. Skupno pa so proizvedli 1.071 ton in dosegli planirano količino z indeksom 100,1.

### Livarna I

Dosežena proizvodnja znaša 1.891 ton, kar je za 7 ton manj od planirane količine v operativnem planu. Se vedno primanjkuje sode.

### Livarna II

V novembru je bil proizvodni plan presežen z indeksom 103,1. Večjih zastojev v tem mesecu ni bilo. Kritično pa so se znižale zaloge nekaterih surovin iz uvoza.

### Obdelovalnica valjev

Operativni plan ni bil dosežen za 5,1 % zaradi izpada valjev 3. težnostne skupine, t. j. v težah od 1000 – 4000 kg. Operativni plan je bil izpolnjen pri tej skupini samo 52 %.

### Obdelovalnica litine

Operativni plan obdelanih ulitkov so presegli za 18,1 % ali za 15 ton.

### Tovarna traktorjev

V mesecu novembru so izdelali 403 traktorje in tako realizirali mesečni operativni plan 124,0 %. Da niso uspeli narediti več traktorjev, je bil vzrok izredno pomanjkanje zobnikov za menjalnik, ki jih dobavlja DMB Beograd.

Ta mesec so uspeli narediti tudi večino traktorjev kompletnih, razen manjšega števila ob koncu meseca, ko je pričelo primanjkovati gum za zadnja kolesa.

### Zaposleni

V naši DO je bilo v mesecu novembru zaposlenih 3.537 delavcev, medtem ko jih letni plan predvideva 3.464. Z upoštevanjem nadur in pogodbenih del je znašalo število zaposlenih 3.671, kar predstavlja 103,9 % realizacijo letnega plana.

### Nadure

Doseženih je bilo 20.472 nadur, operativni plan pa je bil postavljen v višini 18.165 nadur, kar je za 12,7 % več od planiranih. Največ nadur je imel TOZD livarna II (3.911), najmanj pa TOZD jeklovlek (48).

### Produktivnost

Na nivoju DO je bila produktivnost manjša za 7,1 % od predvidene v letnem planu. Najvišjo produktivnost je dosegel TOZD elektroplavž ( $i = 112,3$  %) in obdelovalnica litine ( $i = 114,0$  %).

## NOVI ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

Z novim letom se je tudi dejansko začel uporabljati novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Sam zakon je bil sprejet že prej in so se posamezna določila že uporabljala od 1. 7. 1983 dalje, Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja in organizacije združenega dela pa so bile dolžne svoje splošne akte uskladiti z novim zakonom do 31. decembra 1983.

Tako so bili v zadnjih dneh leta 1983 sprejeti še nov statut skupnosti ter nekateri izvedbeni sklepi. Zakon dopušča še eno izjemo, to je, da dose-danji uživalci pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja lahko zahtevajo, da se jim pravice določijo po novem zakonu, če je to zanje ugodneje. Nadalje lahko tudi osebe, ki so do 31. 12. 1983 izpolnile pogoje za pridobitev pravic do starostne pokojnine, to uveljavijo po starem zakonu, če vložijo zahtevo do 30. 6. 1984. Za vse zahteve po tem datumu pa se lahko uporablja le novi zakon oz. določila, sprejeta v zvezi z novim zakonom.

Člani kolektiva, ki jih karkoli zanima v zvezi z novim pokojninskim in invalidskim zavarovanjem, lahko vsak dan dobijo natančna pojasnila v kadrovski službi Železarne Store.

Verjetno bo marsikoga zanimalo:

– v kakšnih pogojih se kmetijska dejavnost všteva v pokojninsko dobo ter plačilo prispevkov v zvezi s tem,

– v kakšnih primerih lahko delavci uveljavijo podaljšano pokojninsko zavarovanje,

– ob kakšnih pogojih se kmetom v primerih elementarnih nesreč odpišejo ali zmanjšajo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,

– kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja svoje družinske člane.

Verjetno bi bilo vprašanj še več, vendar bi bilo preobširno, če bi na vsa vprašanja pisno odgovarjali. V kolikor je to vaš interes, pa se lahko dogovorimo tudi za takšno obliko.

Pričakujemo vaša vprašanja!

DS za kadre in splošne zadeve

# O razvoju jugoslovanskega železarstva pred 40. leti

Piše Milan Marolt

## Uvod

Pred menoj je drobna knjižica, samo 17 strani ima. Na prvi strani je z roko napisan datum – november 1940, z avtorjevim podpisom. Že dolgo imam to knjižico med svojimi papirji. Dobil sem jo, ko sem bil še asistent v jeseniški jeklarni pred okoli 37. leti. Ravno sedaj, ko zopet razmišljam o razvoju Slovenskih železarn in jugoslovanskega železarstva za naslednje petletno obdobje in do leta 2000, me je naslov te knjižice znova pritegnil. Prav gotovo bo zanimalo tudi vas, o čem in kako so razglabljali železarji pred 43 leti, saj je naslov te knjižice »Razvojne možnosti jugoslovanskega železarstva«.

## Trenutno stanje

Takratno letno porabo »železa in jekla« v Jugoslaviji so cenili na 300.000 ton ali 20 kg na prebivalca. To je bilo v času, ko so industrijsko močneje razviti sosede porabili na prebivalca že 80 do 200 kg.

V Jugoslaviji je bilo že takrat 5 železarn, ki pa niso mogle v celoti pokriti te potrebe. Na Jesenicah je znašala proizvodnja 180.000 ton SM jekla in 6.000 ton elektro jekla, v Štorah okoli 20.000 ton SM jekla, na Ravnah okoli 10.000 ton jekla, in v Zenici 120.000 ton martinovega jekla in 3.000 ton elektrojekla. (Nadaljevanje na 6. strani)





**Pogodba Metalna – železarna Štore**

**ZA POVEČANJE PROIZVODNJE JEKLA IN GREDIC**



# STO TISOČ TON JEKLA VEČ NA LETO

V zadnjih letih je Metalna dosegla zavidljive izvozne rezultate, kar je nedvomno dokaz kakovosti naših izdelkov. Pri tako visoki stopnji izvoza pa nismo zanemarili domačega tržišča. Samo v zadnjem letu smo poleg proizvodnih programov, ki predstavljajo samostojno celoto, uresničili tudi dve pogodbama za kompleksne objekte preko tozda inženiring: za Jugoturbino v Karlovcu in za terminal razsutih tovorov v Luki Koper v skupni vrednosti okrog 200 milijonov dinarjev. Pri tem je treba poudariti, da je novo ustanovljeni tozda inženiring v kratkem času upravičil svoj obstoj in zaupanje delavcev celotne delovne organizacije, Metalna pa je na ta način pridobila organizacijsko obliko, ki predstavlja novo kakovost v naši prodajni politiki.

x x x x

Z ustanovitvijo tozda inženiring smo se tako usposobili za nudenje in postavitev kompleksnih objektov. Moderna tehnična opremljenost, velik projektantski potencial, ki se lahko meri z vsako projektantsko

organizacijo v Jugoslaviji, in primerna organiziranost so jamstvo, da bomo tudi pogodbo z železarno Štore uresničili v obliki, ki ustreza dosedanjim vzorni poslovni sodelavi med obema partnerjema. Ta pogodba

odpira tudi možnosti za nadaljnjo razširitev tega sodelovanja. Obe strani namreč podpirata zamisel, da bi v prihodnje tesneje sodelovali pri nudenju in postavitvah kompleksnih metalurških objektov doma in v tujini. Železarna Štore s svojim poznavanjem tehnologije na področju metalurgije, Metalna pa s svojim inženiringom.

S podpisom te pogodbe prevzema tako investitor kot tudi izvajalec velika odgovornost, da s skupnimi napori v predvidenem roku, to je do konca leta 1987, uresničita vse faze

investicije, ki je velikega pomena za celotno gospodarstvo. Železarna Štore bo tako dosegla cilj: povečati količino in kakovost svojih izdelkov, organizacije združenega dela s področja strojegradnje in kovinsko-pretalvalne industrije pa ne bodo več v toliki meri odvisne od uvoza kakovostnih materialov in zagotavljanja deviz za te izdelke.

V okviru podpisane pogodbe je predvideno povečanje proizvodnje jekla in gredic z uvedbo ponovne metalurgije, s postavitvijo valjarneške proge za prevaljanje gredic, proces-

nega vodenja tehnologije po softwaru in namestitvijo vodno hlajenih elementov na stene in oboke obeh obstoječih elektrooblačnih peči.

Vso opremo bo projektirala Metalna skupno s tujimi dobavitelji posameznih delov opreme. Tak način pristopa zagotavlja investitorju izbor naj sodobnejše opreme in zmanjševanje napak na najmanjšo možno mero.

Vrednost celotne investicije je predvidena na okrog 4,54 milijarde dinarjev.

## LETA 1987: 230 TISOČ TON JEKLA

Železarna Štore opredeljuje v srednjoročnem načrtu 1981–85 povečanje proizvodnje jekla, odličnega v kornih gredicah, v letu 1986 za 32 tisoč ton v primerjavi z letom 1982. Ko bo povečanje proizvodnje za letoma 1984 in 1985 popolnoma osvojen, bo proizvodnja večja še za naslednjih 30 tisoč ton. Skupno predvidevamo povečanje letne proizvodnje kornih gredic iz uresničljivo načrtovane investicije za 100 tisoč ton evrovega jekla. Tako bi naj leta 1987 v Štoreh proizvedli že kar 230 tisoč ton jekla!

Načrtovane količine so ustrezne s srednjoročnim načrtom slovenskega železarnarstva in so zajete v načrtovani in povedanju proizvodnje jekla po drukljenem planu SR Slovenije za srednjoročno obdobje 1981–85.

Predlagano je, da bi investicijo realizirali po fazah. Predvideno so naslednje faze:

- (januar 83 – december 85)  
I. FAZA:
- razširitev zmogljivosti jeklarne (vgrabitve nove naprave za kontinuirano vlitvanje),
  - postavitve snemke k jeklarji (karjerna proga),
  - postavitve energetskih objektov (elektroenergetskih objektov, pilskega razvoda, objekta za pripravo tehnološke vode).

- (julij 85 – julij 87)  
II. FAZA:
- razširitev zmogljivosti valjarne II.,
  - nadaljevanje postavitve energetskih objektov

(julij 86 – julij 87)  
III. FAZA:

- vgrabitve opreme za ponovno tehnologijo ter postavitev potrebnih objektov

- Osnovni motivi za te faze pri-  
stop k realizaciji predvidene investicije so: lažje obvladovanje teko obsežne investicije, lažje zagotavljanje finančnih sredstev za investicijo in zmanjšanje motenj pri obstoječi proizvodnji.

Predvidene zmogljivosti za končni realizaciji investicije: na elektrooblačni peči I bomo izdelali 8 šerž na dan, celotno količino pa bomo odliči preko obstoječe kornične naprave v formatu 140 x 140 mm. Na elektrooblačni peči II, bomo izdelali 8 šerž na dan, s tem da se raztopljeno jeklo v peči obdelava v ponovci. Z navedenim izborom procesno vodena tehnologija bomo dosegli letno proizvodnjo 134.422 ton evrovega jekla. Celotna količina jekla bo odliči preko trizilne kornične naprave v formatu 220 x 220 mm.

- jeklarne
- elektrooblačna peč I – 40 t
- elektrooblačna peč II – 50 t
- skupaj surovo jeklo:
- kornična naprava
- format 140 x 140 mm
- format 220 x 220 mm
- 180 x 180 mm
- skupaj kornične gredic:
- valjarna I.
- valjarna II
- valjarska proga za gredice
- skupaj:

70.000 ton/letno	140.000 ton/letno	180.000 ton/letno
120.000 ton/letno	140.000 ton/letno	28.000 ton/letno
105.000 ton/letno	86.047 ton/letno	143.422 ton/letno
	230.070 ton/letno	83.000 ton/letno
	137.000 ton/letno	230.000 ton/letno
	28.000 ton/letno	95.000 ton/letno
	78.000 ton/letno	200.000 ton/letno

**Franč KAVKA**  
železarna Štore –  
oddelek za informativno in  
samoupravno dejavnost



Predstavniki železarne Štore in Metalne tik pred slovesnim podpisom pogodbe.



Herman Špička in Dušan Burnik (prvi in drugi z leve) podpisujeta pogodbo, ki je pomembna za celotno slovensko gospodarstvo.

12 – NAŠA TOVARNA – NOVEMBER 1983



# O razvoju jugoslovanskega železarstva pred 40. leti

(Nadaljevanje s 4. strani)

Na Jesenicah so takrat proizvajali z eno visoko pečjo letno 55.000 ton surovega železa; drugi plavž, z letno zmogljivostjo 50.000 ton, pa je bil pred dograditvijo. Zenica je imela svojo proizvodnjo surovega železa v Varešu z letno zmogljivostjo 50 do 70.000 ton.

Železarna Smederevo je potrebovala surovo železo za svojo livarno in je imela visoko peč z letno kapaciteto 6.000 ton v Majdanpeku.

Razen navedenih visokih peči so obstajale še tako imenovane »samice« – torej male visoke peči brez drugih železarskih obratov, in sicer: v Capragu, z letno zmogljivostjo 20 do 25.000 ton surovega železa, v Topuskem s 4 do 5.000 ton letne proizvodnje in v Bešlincu s 5 do 6.000 ton letne kapacitete. Leta 1939 je bila skupna proizvodnja vseh visokih peči v Jugoslaviji 135.000 ton jeklarskega in sivega surovega železa.

**Takrat so zapisali:** »Pomanjkanje surovin – zlasti surovega železa – je glavni vzrok, da lani naše železarne niso dosegle ono produkcijo, katero bi po svoji kapaciteti zmogle.« Zapisano je tudi to, da bi rabili 200.000 ton surovega železa, da ne bi imeli več teh težav z neizkoriščenimi zmogljivostmi. Kot vidite, v jugoslovanskih železarnah že v času pred drugo svetovno vojno niso imeli usklajenih zmogljivosti in še danes jih nimajo.

**Kot eno glavnih hib jugoslovanskega železarstva so ocenjevali oddaljenost večjega dela proizvodnje surovega železa od jeklarn in livarn in s tem zvezane slabe gospodarnosti zaradi toplotnih izgub.** Razen na Jesenicah, kjer so imeli visoko peč pri jeklarni, pa tudi tu so vozili manjkajoči del od malih peči, ki so jih imeli na Hrvaškem, so imele ostale štiri železarne proizvodnjo surovega železa geografsko oddaljeno ali pa je sploh niso imeli, kot Ravne in Store.

**Jugoslovanske železarne se skoraj tri desetletja niso modernizirale in razvijale.** Okoli leta 1930 so se pričeli modernizirati najprej na Jesenicah in njim so sledili tudi v ostalih železarnah. V tem desetletju, t. j. od leta 1930 do 1940, je jugoslovanska železarska industrija porabila za investicije preko 600 milijonov dinarjev.

Zaradi potreb modernizacije zastarelih obratov so vložena sredstva manj vplivala na povečanje zmogljivosti, kot bi to odgovarjalo vloženi višini sredstev. Nekatero nove naprave so bile zgrajene: »v dimenzijah, prikojenih za bližjo bodočnost«.

V tistem času ali v obdobju pred letom 1939. je bilo na svetovnem trgu na razpolago dovolj starega železa. Ker so bile tudi cene nizke, so se jugoslovanski železarji naravnali na večjo porabo starega železa za proizvodnjo jekla in raje odložili gradnjo visokih peči. To se je kmalu maščevalo, posebno ker so že leta 1939 nastale težave z uvozom starega železa. Ker tudi ni bilo dovolj doma proizvedenega surovega železa, se je zmanjšala proizvodnja jekla. Prav na hitro so zgradili drugo visoko peč na Jesenicah za letno proizvodnjo 50.000 ton in še eno v Capragu za letno proizvodnjo 25.000 ton.

## Razmišljanja o razvoju do leta 1990

Da bi lahko vzdržali pritisk tuje konkurence, so si zadali kot osnove, katere je treba upoštevati pri nadaljnjem razvoju: ekonomiko proizvodnje ter čim boljše izkoriščanje doma razpoložljivih surovin in energije.

Rastočo porabo jekla so primerjali z rastjo porabe v državah s podobno gospodarsko strukturo, kot je bila takrat v Jugoslaviji. Napisano je: »... bi rekli, da je naša prognoza skromna, če računamo, da bo v prihodnjih 50 letih dosegla poraba železa na prebivalca pri nas vsaj 50 kg.«

Seveda so pri tem računali z normalnim razvojem, brez motenj. Načrtovali so dolgoročno, menili so namreč, da se razvoj železarstva ne more omejevati samo na bližnjih 5 ali 10 let in so vzeli 50 let za dobo, ko naj bi poraba železa in jekla na jugoslovanskega prebivalca znašala 50 kg in pri tem so računali tudi, da se bo nadaljeval dotedanji redni letni prirastek prebivalstva. Računali so, da bodo morali pokrivati 20 % porabe z uvozom.

Praden nadaljujem, sem vsem dolžan še nekaj pojasnil. Takrat so uporabljali v železarstvu nekoliko drugačne strokovne izraze, kot jih uporabljamo danes. Železo je pomenilo jeklo, ki se ne kali. V uporabljenem materialu je avtor pogosto poimenoval tudi celo gotovo proizvodnjo železarne – kot železo. Jeklo je torej kalcijno železo. Več ali manj je bil izraz »jeklo« uporabljen v tej razvojni obravnavi redko in pretežno samo v zadnjem odstavku v knjižici, ko je bila na vrsti možnost razvoja proizvodnje elektrojekla. Surovo železo se ne da kovati. Pojem »surovo jeklo« pa obsega tudi današnjo oznako za odlito jeklo v jeklarni, torej v nepredalnanem stanju. Jeklarsko surovo železo je belo surovo železo. Sivo surovo železo je za potrebe livarn.

Ker je avtor izhajal pri dolgoročnih napovedih iz nekkih predpostavk, ki vse peljejo na proizvodnjo surovega železa, vam moram tudi te pojasniti, da boste lažje razumeli tabelo, ki prognozira nadaljnji razvoj.

Od celotne porabe surovega železa so računali, da bo potrebno za livarne 5 % proizvodnje.

Za proizvodnjo »gotovega železa«, mišljeni so izdelki iz jekla, so upoštevali 70 % izplena iz surovega jekla. V vložku za proizvodnjo surovega jekla so morali računati s 53 % surovega železa in 47 % starega železa. Računali so namreč, da dobio od lastnih odpadkov v železarnah 30 % starega železa, industrija jim je vračala 3 % in od zbiranja naj bi dobili še 14 %. Napovedovali so tudi, da bi mogoče v poznejših letih lahko upoštevali višji delež starega železa, t. j. 52–53 %, kot je bilo to primer v razvitejših državah.

Še eno izhodišče oziroma cilj, ki so si ga zastavili, je bil močno pomemben in ga moram navesti preden pridemo do napovedane tabele. Ob zahtevi, da je za bodočnost jugoslovanskega železarstva najprej potrebno zgraditi plavže, so si postavili za cilj, da proizvodni stroški za surovo železo na pragu jeklarne ne smejo biti bistveno višji od prodajnih cen za uvoženo surovo železo ali uvoženo staro železo. Princip konkurenčnosti cen s cenami inozemskih proizvodov naj bi v prihodnje veljal za vse jugoslovansko železarstvo. Modre misli še danes, ni kaj reči.

Tabela prognozirane proizvodnje (tabela je prepisana po originalu)

Leto	Poraba v t	Od te uvoz iz inozem. t	Produkcija livarn	Domača produk. železa t	Za to potrebno sur. jeklo t	Potrebno jeklar. sur. žel. t	Potrebna produk. vis. peč t
1940	310.000	80.000	20.000	210.000	300.000	170.000	190.000
1950	430.000	85.000	25.000	320.000	460.000	240.000	265.000
1960	600.000	120.000	30.000	450.000	640.000	340.000	370.000
1970	780.000	150.000	40.000	590.000	840.000	450.000	490.000
1980	980.000	190.000	50.000	740.000	1050.000	560.000	610.000
1990	1200.000	24.000	60.000	900.000	1300.000	690.000	750.000

Pod tabelo piše, da je: »Ta na videz nekoliko fantastičen program potreben...«. Postavili so si namreč vprašanje, če bo za tolikšno proizvodnjo zadosti domačih surovin in energije. Katere gospodarske in tehnične dejavnike je treba za nadaljnji razvoj upoštevati?

Za takrat znano količino železovih rud je naveden podatek, da je ta znašala 90 milijonov ton s približno 42 milijonov ton Fe. Od tega naj bi bilo 56 milijonov ton čistih rud s povprečno 46,5 % Fe in 35,5 milijonov ton metalurško nečistih rud s primesmi As, Sb, Cu in Cr ter s povprečno 46 % Fe. Ugotovili so tudi, da je nekaj železovih rud z okoli 1 % P, kar je premalo za Thomasov proces. Tudi železove rude z okoli 1 % Ni so poznali in cenili, da je v njih okoli 5.000 ton Ni, kar naj bi ostalo za kasneje kot važna strateška rezerva.

No, prva ugotovitev je bila, da bi ob predvideni proizvodnji tolikšna in znana količina železove rude zadoščala le za 50 do največ 90 let. Tolikšne zaloge so pa smatrali, da so premajhne, da bi bila težka železarska industrija, za katero so potrebna velika investicijska sredstva, zgrajena samo za takšno, za njihove pojme prekratko, obdobje. Zaradi tega so razmišljali naprej in ugotovili, da zavoljo potrebe uravnavanja cen in ohranitve gospodarske in industrijske neodvisnosti ni smotno izčrpavati samo lastnih virov železovih rud. Zaključek je bil, kot piše: »Zaradi tega bomo smeli porabiti le en del železnih rud, ostali del porabe pa bo potrebno kriti z uvozom železovih rud iz držav, katere razpolagajo z bogatejšimi rudišči in zalogami za zelo dolgo dobo«.

(nadaljevanje prihodnjic)

## Inovacijski krožki v Železarni Štore

Z USOMID (usmerjeno, sistematično, organizirano in množično inventivno dejavnostjo) smo se v Železarni prvič seznanili na seminarju, ki so ga pripravili sodelavci Ekonomskega centra in VEKS Maribor v juniju 1982.

Udeleženci so spoznali velik pomen metode za širjenje in vzpodbujanje inventivne dejavnosti, prvi korak naprej pa so storili v Valjarni II, ko so se na pobudo DIATI in službe za inovacije odločili za poskusno uvajanje inovacijskih krožkov v Armaturni delavnici.

Delavci delavnice uspešno skrbijo za nemoteno delovanje valjarniških prog, kljub temu pa so bili v Valjarni mnenja, da lahko s sodelovanjem lastnim znanjem in izkušnjami prispevajo k še boljsem delu in inoviranju njihovih procesov dela. Inovacijski krožki so oblika inovativne dejavnosti, ki naj bi delovala poleg že ustaljene oblike (MID). Poleg materialne stimulacije (plačila inovatorjem) ponuja tudi metodološko znanje in organiziran pristop k reševanju problemov: analiza dejanskega stanja in na podlagi analize spreminjanja tega stanja. Z analizo dejanskega stanja dobijo vsi člani krožka tudi vpogled v celoten proces dela – skupno vsebinsko znanje, ki je nastalo s sodelovanjem.

Tratnik

MLADE V TOZD MO največkrat srečavamo za stružnico ali kakšnim drugim strojem, kjer bdijo nad izdelki, kateri so največkrat zahtevni in od njih zahtevajo resnost ter zbranost.

Da so mladi res delavni ter se resno lotevajo slehernega dela, je razvidno tudi pri delu mladine na vseh področjih.

Njihova OOSMS deluje zelo aktivno v pravem pomenu besede, saj se mladinskega dela oprijema vsa mladina

(Nadaljevanje na 7. strani)

## Srečanje mladih



